

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Cum facem autentificarea când una din părți e bolnavă? de
d-l Ionescu-Dolj, consilier la Curtea de apel din București.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiunea III:* Ministerul de finanțe cu Letiția Rășcanu.
Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Casa școalelor cu Ch. Cojocaru.

Tribunalul Ilfov, secția I, civ.-cor.: Cristu Sotiriu cu Ministerul public și Elena Crețulescu, parte civilă.

Cum facem autentificarea când una din părți e bolnavă?

Diversitatea de procedări și păreri, ce pe de o parte, am constatat că există între avocați și magistrați, cu privire la chestiunea ce ne punem, iar pe de alta, speranțele legitime ce părțile, sub raportul siguranței dreptului lor, sunt îndrituite să aștepte dela un act autentic, precum și importanța practică de zilnică aplicațiune a chestiunei, m'au determinat a scrie aceste câteva rânduri, în speranța că voi putea contribui la îndrumarea unei păreri generale în lumea juridică și mai ales a unei procedări uniforme — cum ar fi de dorit — pentru tribunale și judecătorii.

Art. 19 din legea autentificării actelor zice:

«In caz de boală constatată, care ar împiedica pe vreuna din părți a veni înaintea autorității publice competente, judecătorul poate fi delegat și este ținut să instrumenteze la domiciliu, dacă acea parte se găsește chiar în orașul sau comuna de reședință a tribunalului sau judecătoriei. Dacă nu se află în acest oraș sau comună, se va putea delega judecătorul de ocol respectiv.

«In acest caz procesul-verbal de autentificare trebuie să constate atât cazul de boală cât și locuința unde a instrumentat».

S'a născut discuțiune asupra punctului de a se ști dacă în actele în cari figurează mai multe părți, consimțământul părții sau părților sănătoase se ia la tribunal și numai al părții bolnave se ia la domiciliu, sau din contra, pentru toate părțile se va lua consimțământul la domiciliul bolnavului, invitându-le să fie față acolo toate, la ora sosirii judecătorului-delegat?

Răspund fără ezitare, că în acest caz toate părțile din act, vor merge la domiciliul părții bolnave și acolo se va autentifica actul. Această părere pe care o cred singură juridică, după cum vom vedea, am practicat-o și aplicat-o, tot timpul cât am stat ca președinte la tribunalul Ilfov, notariat¹⁾.

1) Sunt încă câteva chestiuni de importanță capitală, ce se pot vedea în practică cu ocaziunea autentificării actelor. Astfel: a) ce poate face partea căreia judecătorul i-a refuzat autentificarea unui act, fapt despre care conf. art. 50 din regulamentul interior al tribunalelor și după cererea părții, s-a dresat un proces-verbal? Va putea ataca cu apel acest proces-verbal și în caz afirmativ înaintea cărei instanțe? Curtea de apel din București secția I, prin decizia No. 70 din 1911¹⁾ a decis că autentificarea dându-se prin ordonanțe prezidențiale de președinte sau înlocuitorul său (*ordonanțe de référés*) conf. art. 66 bis pr. civ., procesul-verbal ar putea fi atacat cu apel la complectul tribunalului, conf. aceluiași text («Dreptul» No. 55 din 1911).

Nu credem întemeiată soluțiunea, fiindcă instanța de apel, în speță complectul tribunalului, reformând procesul-verbal, nu cred că ar putea autentifica în complect

Sunt însă glasuri destul de autorizate, între cari e suficient să citez pe d-l D. Alexandrescu, ilustrul nostru comentator, cari cred că în cazul ce ne preocupă, consimțământul părților sănătoase se va lua la tribunal, iar la domiciliu, nu se va lua decât consimțământul părții bolnave ²⁾.

Dacă dubiu sau controversă ar putea să existe în legi, în alte chestiuni, în legea autentificării, ar trebui să nu fie nici o îndoială în privința formelor și procedurii de urmat, pentru ca actul autentic, odată investit cu sigiliul autorității publice, să inspire credință la toată lumea și să risipească celor avizi, orice speranțe de contestațiuni și câștig.

Interesul chestiunii e dar destul de important.

* * *
 actul și nici să delege pe unul din judecătorii din com-
 plect să autentifice. Totuși cazul s'a prezentat și actul
 s'a autentificat de com- plect ca urmare a soluțiunii de
 mai sus. Cred însă că juridicește procesul-verbal de
 refuz nu s'ar putea ataca de cât un recurs în casațiune
 conf. art..... din legea Inaltei Curți.

b) Pentru părțile care nu știu carte, legea autentifi-
 cărei cere formal prin art. 16, ca să fie un scriitor al
 actului, care să semneze alături de părți. Art. 18 din
 legea corpului de avocați, a luat măsura salutară, ca
 actele mai importante, ca vânzarea etc. în caz când între
 părți figurează persoane cari nu știu carte, să fie ne-
 cesarmente redactate de un avocat care de asemenea
 va semna actul și în acest caz-avocatul va fi și scriito-
 rul actului. Față cu aceste dispozițiuni formale, ar pu-
 tea fi permise la autentificare actele scrise cu mașina
 ale persoanelor cari nu știu carte? Am credință că
 garanțiile pe cari legiuitorul le a văzut în rolul redac-
 torului și scriitorului, ar dispărea în parte dacă s'ar
 primi acte scrise cu mașina pentru părți cari nu știu
 carte, fiind dată ușurința cu care se pot modifica. Acest
 pericol există de altfel și pentru actele celor ce știu
 carte. De aceea ca președinte la tribunalul Ilfov secția
 de notariat luasem măsura de a nu primi acte scrise
 cu mașina când părțile sau una din ele nu știu carte,
 ci trebuiau scrise cu mâna ambele exemplare sau cel
 puțin exemplarul care rămâne la tribunal.

c) Dacă procesul verbal de autentificare se face nu-
 mai pe exemplarele actului depus și rezoluțiunea pusă
 de judecător ține loc de minută în sensul art. 11 din
 leg. a de autentificare, sau se va face și un al treilea
 proces-verbal pe verso petițiunii de autentificare care
 va reprezenta minuta.

În practica tribunalelor și judecătoriilor, ambele sis-
 teme sunt practicate.

Ar fi de dorit să fie uniformitate sub acest raport
 și credem că sistemul cel mai întemeiat e acela, practi-
 cat și la tribunalul de Ilfov, în care s'adresează un
 proces-verbal și pe verso-petiției de autentificare și care
 e considerat ca minuta.

2) Într'o adnotațiune a unei decizii a Curții de
 apel din Iași, publicată în «Dreptul» No. 10 din 3 Fe-
 bruarie 1902 și într'o altă notă sub sentința tribunalu-
 lui Tecuciu, publicată tot în «Dreptul» No. 14 din 1910.

Considerațiunile cari vin în favoarea tezei ce sus-
 ținem sunt următoarele :

a) Definițiunea însăși a autentificării ne arată că
 consimțimintele nu pot fi luate separat, autentifica-
 rea și puterea ei probatoare, consistând tocmai în
 constatarea ce funcționarul competent face despre
 acordul voinței părților asupra celor conținute în
 act; or, acord de voințe, nu se poate concepe decât
 când manifestarea lor e simultană, iar nu separată
 și succesivă.

Legea autentificării vorbind de acest acord se ex-
 primă astfel prin art. 10: «ori de câte ori este a se
 autentifica un act, funcționarul care instrumentează
 și dă autenticitatea... le va întreba dacă cele cu-
 prinse în act sunt cu consimțământul lor... etc.» ³⁾.

Dacă ar fi admisibile și manifestările de voință
 sau consimțimintele separate și succesive la autenti-
 ficare, atunci ar fi de întrebat după cât timp cel de
 al doilea consimțământ trebuie să se unească la cel
 dintâi, pentru ca autentificarea să ia ființă, o cră,
 două; o zi, etc. cât? căci în fapt, s'ar putea să se
 ivească dificultăți? S'ar putea încă, ca cel dintâi să
 revină asupra consimțământului dat, până să se ia
 și consimțământul celui al doilea, căci atâta timp cât au-
 tentificarea nu e făcută, părțile pot reveni, sau
 pentru el autentificarea e terminată, însă fără pro-
 ces-verbal?! S'ar putea însă ca cel dintâi să moară
 până să se ia și consimțământul celui al doilea? Mai este
 autentificare aceasta?!

Ceeace evidențiază și mai mult că părerea ce com-
 batem e fundamental greșită, e consecința la care
 s'ar ajunge admitând-o, când părțile ce voesc a au-
 tentifica ar domicilia în orașe sau localități diferite,
 căci în acest caz, s'ar putea ca consimțământele să
 fie autentificate de judecători diferiți, apoi întrunite
 și cusute la un loc, ar forma actul autentic, ceace
 cred că nici susținătorii acestei păreri nu ar admite.

b) Termenii chiar ai art. 19 din legea autentifi-
 cărei ne par categorici: «în caz de boală constatată
 a uneia din părți, judecătorul poate fi delegat și
 este ținut să instrumenteze la domiciliu..., etc.» Acest

3) În Statele-Unite ale Americii, părțile odată cu de-
 clarățiunea ce fac notarului că actul e al lor, sărută și
 Biblia, ca un gaj, fără îndoială, a sincerității lor. (Adolf
 Maton — în lucrarea sa: *De l'enseignement du nota-
 riat en Belgique et dans les pays étrangers*), pag. 13.

articol nu zice că judecătorul va lua consimțământul părții bolnave la domiciliu, ci că *este ținut să instrumenteze la domiciliu*, și prin a instrumenta legiuitorul prin art. 10 din lege pare a cuprinde și desemna întreaga operațiune a autentificării.

c) Cum că operațiunea autentificării e una singură și nu poate fi scindată, rezultă încă tot din art. 10 al. 1. legii, care presupune o acțiune continuă și neîntreruptă în „citirea actului, luarea consimțământului, semnarea exemplarului în fața judecătorului etc.“, și constatarea îndeplinirii tuturor acestor formalități printr'un singur proces-verbal, care se va transcrie în dosul actului pe ambele exemplare.

Or, dacă consimțămintele s'ar lua separat, ar fi două acțiuni diferite, două citiri ale actului, ar trebui ca judecătorul să facă două constatări sau procese-verbale sau în cazul cel mai bun, un proces-verbal în rate, pe care să-l înceapă la tribunal și să-l termine la domiciliul părții bolnave, ceea ce ar fi cu totul contra textului art. 10 citat mai sus.

d) Argumentul cel mai tare al susținătorilor părerei contrare, e tras din termenii art. 8, din legea autentificării, care cere ca părțile care voesc a autentifica un act, trebuie să se prezinte, *sub pedeapsă de nulitate*, în persoană înaintea funcționarului public competent, în *pretoriul* tribunalului, judecătoriei, etc. Și că aceeași nulitate ar mai rezulta și din art. 33 al. 1. aceleiași legi; or, se susține că principiul legii fiind acesta, numai persoanele bolnave sunt scutite prin art. 19 de a se prezenta în pretoriul autorității competente, și pentru orice altă persoană, care nu e bolnavă, dacă actul a fost autentificat în alt loc, actul e isbit de nulitate, cade sub sancțiunea prevăzută de art. 33 din lege⁴⁾.

Credem că e o eroare, căci prin această interpretare, în loc să se concilieze cerințele art. 8 cu art. 19 și cu celelalte condițiuni ale legii, se distruge întreaga economie a legii, se distruge autentificarea. O interpretare trebuie făcută astfel ca să dea un sens dispozițiunii confuze și s'o armonizeze cu restul legii. Or, numai soluțiunea ce susținem restabilește această armonie, judecând că art. 19 este o excepțiune la principiul înscris în art. 8, excepțiune

pe care legiuitorul o caracteriză suficient prin cuvintele: „*In caz de boală... judecătorul delegat este ținut să instrumenteze la domiciliu.*”

e) În fine art. 48 al. ult. din regulamentul pentru serviciul interior al tribunalelor, din 3 Mai 1909, rezolvă chestiunea în sensul părerei ce susținem, așa că orice discuțiune devine inutilă: „*Autentificarea actelor afară din pretoriul tribunalului*,—zice regulamentul—în cazul prevăzut de art. 19 din legea de autentificare, se va face chiar în ziua delegațiunii.. judecătorul delegat și asistat de grefier sau ajutor de grefă, *va instrumenta la fața locului*, conform art. 19 va încheia imediat proces-verbal, va semna actul și-l va și libera părților în drept a-l primi“.

* * *

Căutând starea jurisprudenței, am găsit că Inalta Curte de casație și justiție, în două rânduri a fost chemată să se pronunțe asupra chestiunii și în ambele cazuri s'a pronunțat în sensul tezei ce susținem.

„Luarea consimțământului părților contractante — zice Inalta Curte — trebuind a se opera în mod concomitent, din momentul ce o cauză legală determină ca consimțământul uneia din părți să se ia la domiciliul ei, rămâne învederat că și consimțământul celorlalte părți contractante trebuie a se lua de odată și dar, forțamente, la domiciliul părții unde se transportă judecătorul delegat a constata consimțământul reciproc al părților⁵⁾“.

Intr'o altă decizie, Inalta Curte își menține jurisprudența⁶⁾ Curtea de apel din Iași, secția II, prin deciziunea din 10 Iulie 1901, ce ide contrariul, că consimțămintele se pot lua separat și d-l D. Alexandresco, în adnotațiunea ce face, aprobă această soluțiune⁷⁾.

Tribunalul de Tecuci, printr'o sentință foarte bine motivată, admite tot părerea ce susținem, având însă onoarea unei adnotări a d-lui Alexandresco, d-sa nu s'a lăsat convins⁸⁾.

Rezumând cele expuse cred că părerea care se impune ca singură juridică și ca răspuns la întrebarea

5) Bulet. pe 1901 pag. 79.

6) Idem Buletin pe 1906 pag. 1771.

7) *Dreptul* No. 10 din 1902 pag. 80 și următ.

8) *Dreptul* No. 14 din 1913 pag. 108 și următ.

4) Vezi decizia Curții de Iași și nota d-lui D. Alexandresco, citată mai sus.

ce ne-am pus, e că consimțămintele tuturilor părților la autentificare, în caz când una din părți e bolnavă, se va lua la domiciliul părții bolnave⁹⁾

Ionescu-Dolj

Consilier la Curtea de apel din București

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 12 Ianuarie 1915

Președința d-lui I. Duca, președinte

Ministerul de finanțe cu Letiția Rășcanu

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — SUCCESIUNE. — AVERE SUCCESORALĂ. — DATORII. — ART. 65, AL. 1, LEGEA TIMBRULUI.

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — TAXE SUCCESORALE. — CHELTUELI PENTRU ANUL DE DOLIU. — ART. 1279 C. CIV. ȘI 65 AL. 1, LEGEA TIMBRULUI.

1° Dispozițiile art. 65, al. 1 din legea timbrului potrivit cărora datoriile trebuie să se deducă din averea succesorală, nearătând din ce fel de avere are a se face această deducere, urmează că datoriile trebuie să se scadă din totalul averii succesorală, afară numai de acelea cari afectează imobilele și cari urmează să se scadă mai întâi din averea imobiliară.

2° Dispozițiunile art. 1279 c. civ., acordând dreptul de a cere cheltuelile pentru anul de doliu numai soției defunctului iar nu și mumei acestuia, urmează că nu se va putea deduce din averea succesorală ca cheltueli pentru anul de doliu decât cele făcute de soția defunctului iar nu și cele făcute de muma acestuia.

No. 10. — Casată, după recursul făcut de ministerul finanțelor, sentința No. 216 din 1914 a tribunalului Prahova, secția I, în proces cu Letiția Rășcanu.

S'au ascultat: d-l avocat C. G. Marinescu pentru recurent în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Take Ionescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare :

«Violarea art. 65 al. I, și ultim din legea timbrului dela 1906, a art. 1279 și exces de putere.

9) Chestiunea aceasta fiind pusă de noi și în comitetul inspectorilor judecătorești, s'a convenit că părerea ce susținem ar trebui urmată și practică de toate instanțele judecătorești.

D-na Letiția Wo'f Meternich, a fost obligată la taxe succesoriale pentru averea rămasă pe urma defunctului său tată Nicolae Rășcanu. Tribunalul de Prahova, secția I, între alte modificări pe care le-a adus deciziei ministeriale de impunere, a hotărât că datoriile care nu afectau imobilele, datorii în valoare de lei 103.207 și 40 bani să fie scăzute numai din averea mobilă producătoare de venit și în acelaș timp a acordat moștenitoarei suma de lei 25 000 ca cheltueli de înmormântare și anul de doliu atât pentru ea cât și pentru mama sa.

Instanța de fond a pierdut din vedere că legea timbrului prevede că datoriile succesiunii legal dovedite se scad din activ, fără ca legea să fi arătat anume din ce activ, ceea ce înseamnă că din tot activul atât imobiliar cât și mobil, producător sau neproducător de venit. Pe de altă parte atât legea timbrului cât și codul civil prevăd că la anul de doliu n'are dreptul de cât soția mortului iar nu și fiica sa și că această datorie, ca toate celelalte, trebuie să fie legal dovedită. Legea timbrului mai dispune că cheltuelile de înmormântare cât și anul de doliu nu se pot ridica toate împreună la o valoare mai mare de 20.000 lei, iar nu 25.000, cât a acordat instanța de fond, tribunalul de Prahova, secția I, neținând seamă de considerațiunile de drept mai sus enunțate, a violat art. 65 al. I, și ultim. din legea timbrului dela 1906 precum și art. 1279 c. civ., și a dat o hotărâre vițiată de exces de putere.»

Considerând că tribunalul Prahova, prin sentința supusă recursului reformă, în urma apelului intimat, deciziunea ministerului de finanțe de impunerea intimatului la taxe succesoriale și hotărâște că datoriile succesiunii ce nu afectează imobilele să se deducă din averea de succesiune mobilă neproducătoare de venit;

Considerând că legea timbrului prin art. 65, al. 1, pentru a stabili averea de succesiune asupra căreia trebuie să se plătească taxa de înregistrare, prevede că datoriile trebuie să se deducă din averea succesorală; că, nearătându-se din ce fel de avere se va face această deducere, urmează că ele trebuie să se scadă din totalul averii de succesiune;

Considerând că singura deosebire ce o face legiuitorul este numai pentru datoriile ce afectează imobilele, în privința cărora decide că se vor scădea mai întâi din averea imobiliară;

Considerând că din această dispozițiune a legii nu se poate deduce că, prin urmare, datoriile ce nu afectează imobilele trebuie să se scadă din averea mobilă și mai puțin încă, numai din aceea producătoare de venit, deoarece legiuitorul arătând anume felul averii din care trebuie să se scadă datoriile ce afectează imobilele, urmează dar că celelalte datorii trebuie să se scadă conform art. 1, al suscitativului

text de lege, adică din toată averea imobilă și mobilă, producătoare și neproducătoare de venit;

Având în vedere că sentința atacată cu recurs modifică decizia ministerului și în ce privește cheltuielile de înmormântare și pentru anul de doliu, acordând suma de 25.000 lei, cheltueli de înmormântare, atât pentru soție cât și pentru mama defunctului;

Considerând însă că conform aceluiaș text de lege se vor scădea ca cheltueli generale de înmormântare și pentru anul de doliu cel mult câte 10.000 lei de fiecare, încât suma ce se putea scădea în acest scop era numai de 20.000 lei; că, conform art. 1279 c. civ., cheltueli pentru anul de doliu nu se acordă de cât soției defunctului nu și mamei acestuia;

Considerând că tribunalul Prahova, hotărând altfel de cum prevăd aceste texte de lege a violat legea și a comis un exces de putere, așa că motivul de recurs fiind întemeiat, urmează a se admite.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 21 Aprilie 1914

Președinția d-lui Gh. Sturdza, președinte.

Casa școalelor cu Gh. Cojocaru

PĂMÂNT RURAL. — INSTRĂINARE PRIN TESTAMENT. — RESTRIȚIUNE CONSTITUȚIONALĂ. — CASSA ȘCOALELOR. — ART. 7 LEGEA RURALĂ DELA 1864. — ART. 432 DIN CONSTITUȚIUNE.

LEGAT. — ȘCOALĂ COMUNALĂ. — SARCINILE COMUNEI. — ART. 76, AL. 6, L. ÎNVĂȚ. PRIMAR.

1° Restricțiunea prevăzută de art. 7 din legea rurală dela 1864, fiind o dispoziție de ordine publică cu caracter constituțional, urmează că nici Statul, nici altă instituție de interes public, precum e Cassa Școalelor, nu pot pretinde să se folosească de privilegiul acordat comunelor de a dobândi pământuri din acelea cari au devenit proprietatea sătenilor prin aplicațiunea legii rurale.

2° Legatul lăsat de un testator pentru copiii săraci dela școala comunală, se cuvine comunei respective care dela lege are în sarcina sa ajutorarea copiilor de școală primară, iar nu Cassei Școalelor, instituție creată în interesul general al

instrucțiunei publice, care nu e în drept a cu lege decât legatele lăsate în acest scop, sau pentru o fundațiune de școală și învățământ ce ar cădea în administrațiunea sa.

Curtea,

Având în vedere apelul ministerului instrucțiunei publice și al Cassei școalelor, prin reprezentanții lor contra sentinței tribunalului Suceava, No. 69 din 21 Februarie 1913, care sună precum urmează: «respinge acțiunea introdusă de administrația Cassei școalelor de pe lângă ministerul cultelor și instrucțiunei publice, prin d-l avocat al Statului din acest județ, contra lui Gh. Cojocaru zis și Gh. Găinaru, și a defunctului Tănase Arhip, reprezentat azi prin Gh. Arhip pentru revendicare, și obligă pe administrația Cassei școalelor să plătească părților 50 lei cheltueli de judecată».

Văzând obiectul acțiunei, actele prezentate în cauză și concluziunile părților;

Văzând că Cassa școalelor a pornit acțiunea de față în revendicare în contra lui Gh. Cojocaru zis și Gh. Găinaru, pe baza testamentului defunctului Ion Lețu, sătean clăcaș din satul Râșca, comuna Bogdănești, județul Suceava, care dispune că averea imobilă care se va găsi la moartea lui să rămână în jumătate lui Tănase Arhip și jumătate Cassei școalelor, pentru a se veni prin acest din urmă legat în folosul școalei din satul Râșca, adăogând testatorul că voința lui este ca din venitul acestui fond să se dea îmbrăcăminte și cărți la copiii săraci din zisa școală; iar dacă din diferite împrejurări Casa școalelor nu va voi ori nu va putea primi acest legat, atunci el să treacă către comuna Bogdănești, care va trebui ca să îndeplinească condițiunile vorbite mai sus;

Văzând că din actele cauzei se constată și de altminterlea se recunoaște de ambele părți în litigiu că pământul revendicat este din acela dobândit pe baza legii rurale de la 1864, susținând Casa școalelor că el a aparținut lui Ion Lețu, ori fiind direct împroprietarit, ori prin moștenire dela un frate al lui predecedat și care de asemenea fusese împroprietarit în 1864, iar intimatul susținând că pământul e al lui, tot dela 1864;

Văzând că mai înainte de a se intra în fondul procesului urmează a se discuta excepțiunea ridicată

de intimat încă dela prima instanță, adusă și azi în apel, dacă art. 7 din legea dela 15 August 1864, precum și legiurile ulterioare care au întărit acest text, pot permite Cassei școalelor de a dobândi, fie prin testament, fie prin acte între vii, pământuri din acele care au venit în proprietatea sătenilor prin aplicațiunea legii rurale și care pământuri, după aceste legi, nu se pot înstrăina decât către alți săteni sau către comună;

Văzând că în această privință textul art. 7 este clar și categoric; deasemenea și legea interpretativă dela 13 Februarie 1879, și proibițiunea fiind de ordine publică, urmează că nici Statul, nici altă instituțiune de interes public, precum Cassa școalelor, nu pot pretinde să se folosească și ele de privilegiul acordat comunei; de altminterlea este constant că un interes local, un interes pur economic, imediat și îndeaproape, au dictat proibițiunea; ori, Statul și instituțiunile de interes public, altele decât comuna, au scopuri și meniri de ordine generală, au a se preocupa mai mult de interesele obștești, nu de cele locale; au fost dar motive bine cuvântate și precise care au îndemnat pe legiutor să hotărască că pământurile zise de clăcășie nu vor putea trece decât la săteni sau către comună; că, adevărat este că în cazul de față, dorința testatorului a fost, ca, Cassa școalelor să întrebuințeze legatul ce i s'a lăsat în interesul școlii din cătuna Râșca, adică tocmai în interesul comunei rurale Bogdănești, ba mai mult în interesul chiar material al sătenilor din comună, căci defunctul voește ca din veniturile pământului donat să se procure îmbrăcăminte și căști copiilor săraci dela școală, dar acestea nu sunt considerațiuni susceptibile de a influența asupra interpretării și aplicațiunii legii și de a determina sau nu capacitatea legală de a putea dobândi pământuri din acele dela 1864.

Și fiind că dispozițiunea art. 7 din legea dela 15 August 1864, a devenit o dispozițiune constituțională, cristalizată în restricțiunile ei prin art. 132 din Constituțiune, urmează să respingem pretențiunile Cassei școalelor, oricât dânsa s'ar întemeia pe o lege, pe legea ei constitutivă, pentru a reclama proprietatea și delăsarea pământului în litigiu.

De altminterlea, din cuprinsul testamentului, apare suficient că legatul n'a fost lăsat în interesul instruc-

țiunii publice, nu este propriu zis o fundațiune pentru școală și pentru învățământ și n'ar avea a cădea nici chiar în administrațiunea Cassei școalelor, că, dispozițiunea este întreagă de caritate și de binefacere, de ajutor material și individual pentru copiii săraci dela școala din satul Râșca; s'ar cuveni deci, ca comuna care dela lege are în sarcina ei, ea și numai ea, ajutarea copiilor săraci pentru școala primară (vezi art. 76, al. 6 din legea pentru învățământul primar), ca să fi acceptat și reclamat acest legat și eventual ca să fi pornit acțiunea de față, în nici un caz Cassa școalelor.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, respinge apelul.

Semnați: Gh. Sturza, Em. Cernătescu, D. Grigorovici,
C. N. Toneanu, D. Vlăscu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECT. I, CIV.-COR.

CAMERA DE CONSILIU

Audiența dela 30 Ianuarie 1915

Președința d-lui I. G. Manu, președinte

Cristu Soliriu cu Ministerul public și Elena Crețulescu,
parte civilă

LIBERARE PROVIZORIE (CERERE DE). — CERCETAREA EI ÎNAINTEA INSTANȚEI ÎN CARE A FOST DEDUS PROCESUL PENAL. — PARTE CIVILĂ. — CONCLUZIUNI. — ART. 97, 116, 117 ȘI 127 PR. PEN.

Partea civilă nu poate fi primită a pune concluziuni în privința cererii de liberare provizorie făcută de prevenit în instanța înaintea căreia a facerea este pendinte, de oarece art. 117 pr. pen., arată că atunci când se va cerceta această cerere se va asculta numai ministerul public și procurorul fără a pomeni nimic de partea civilă, spre deosebire de art. 116 pr. pen., care prevede formal dreptul părții civile de a fi ascultată când în cursul instrucțiunii judecătorul de instrucție va avea să se pronunțe asupra cererii prevenitului de a fi liberat de sub mandatul de arestare.

No. 165. — S'a ascultat d-nii Radu Roseti și I. Vasilescu pentru prevenit; d-nii M. Ferekide, I. Th. Florescu, și C. Dissescu, pentru partea civilă; parchetul reprezentat prin d-l procuror E. Cerkez.

Tribunalul,

Având în vedere cererea prevenitului Cristu Soliriu de a scoate din cauză partea civilă pe motiv că din

art. 117 pr. pen., din comparația acestui text cu articolele 97 și 116, aceeași procedură, din expunerea de motive și debaterile parlamentare ale legii din 1902, rezultă că la liberarea provizorie partea civilă n'are dreptul de a pune concluziuni; că, de altfel așa este și jurisprudența Inaltei Curți de casație;

Având în vedere că, partea civilă susține că nu este antinomie între art. 116 și 117 pr. pen., fiindcă înaintea judecătorului de instrucție, care nu e instanță de judecată, nu se citează partea civilă la toate cercetările ce se fac, așa că era nevoie să se prevadă formal în art. 116 că la liberarea provizorie pe care ar putea-o acorda judecătorul să se citeze și partea civilă, dar înaintea unei instanțe de judecată, unde partea civilă își susține interesele sale bărești, și unde se citează, nu mai era nevoie să se prevadă expres că va fi citată, așa că dacă în art. 117 nu mai vorbește de partea civilă, cauza este că se înțelege dela sine că ea va fi ascultată; că, dacă s'ar admite interpretarea contrară ar însemna că la judecătoria de ocol unde parchetul nu pune concluziuni, inculpatul s'ar găsi fără adversari, ceiace i-ar ușura mult situația, iar prin liberarea ce ar obține ar vătăma mult și interesele părții civile; că, în afară de aceasta în speță odată că s'a admis la prima instanță ca partea civilă să figureze, instanța e legată în acest chip și nu se mai poate modifica această situație; că, hotărârea Inaltei Curți e referitoare la altă speță;

Având în vedere, că d-l procuror a pus concluziuni pentru admiterea incidentului și scoaterea părții civile din cauză pe temeiul art. 117 combinat cu art. 116 pr. pen.;

Având în vedere, că după art. 97 pr. pen., confirmarea mandatului de arestare se face de către tribunal, văzând raportul judecătorului de instrucție, și ascultând pe inculpat și ministerul public;

Având în vedere că, după art. 116 pr. pen., judecătorul de instrucție poate libera pe prevenit, ascultând atât concluziunile procurorului cât și întâmpinările formulate de partea civilă;

Având în vedere că, după art. 117 liberarea provizorie se poate cere în orice materie și în orice stare a procesului instanței înaintea căreia afacerea este pendinte; că, această cerere se va cerceta de

urgență în camera de consiliu «ascultându-se ministerul public și inculpatul care va putea fi însoțit de apărători»;

Considerând că legea în acest articol prevede formal cine va fi ascultat la rezolvarea cererei de liberare provizorie fără de a pomeni ceva de partea civilă; că, în art. precedent prevede de asemenea formal că se va asculta și partea civilă spre deosebire de art. 97 și 117; că, aceste articole nu sunt alcătuite de diverși legiuitori, așa în cât să se poată spune că s'a putut strecura o lipsă de concordanță între textele noi și cele vechi, ci sunt opera aceluiași legiuitor dela 15 Martie 1902, care urmarea o mai bună asigurare a libertății individuale; că, este greu de admis că acest legiuitor care în art. 116 dădea părții civile dreptul de a face întâmpinări la liberarea provizorie să fi voit să dea acelaș drept și în cazul prevăzut de art. 97 și 117 și totuși să n'o fi spus în mod expres; că, tocmai faptul că în art. 116 prevede formal părții civile dreptul de a fi ascultată, iar în articolul imediat următor nu pomenește nimic de partea civilă, dovedește până la evidență că, departe de a se datora aceasta unei greșeli de redacție, legiuitorul n'a voit să adopte aceeași normă în cele două articole; că, aceasta rezultă și din art. 127 pr. pen., alcătuit de acelaș legiuitor unde se prevede iarăși clar că în contra hotărârei dată asupra mandatelor de arestare și a liberării provizorie, procurorul și inculpatul vor putea face apel, fără să se vorbească ceva de partea civilă;

Considerând că această interpretare se justifică și mai bine dacă se compară art. 116 și 117 pr. pen., azi în vigoare, cu vechiul text al art. 117 și 119 priuitoare la chestiune în care arătându-se cum se va proceda în materia liberării provizorie se prevedea că o astfel de cerere va fi notificată părții civile; că, dacă legiuitorul dela 15 Martie 1902, avea în față asemenea text general (art. 119) și nu l'a reprodus, ci s'a mărginit să vorbească de partea civilă numai în art. 116, prin aceasta se dovedește că noul legiuitor a părăsit acel sistem și n'a voit să mai acorde părții civile dreptul de a face întâmpinări în materia liberării provizorii decât în cazul prevăzut de art. 116;

Considerând că aceasta se învederează și din expunerea de motive a legii din 1902, în care se spune :

«În fine, am circumscris rolul părții civile, când este vorba de a se discuta liberarea provizorie. Astăzi acțiunea publică nu mai prezintă ideea de răzbunare a părții lezate, faptele penale sunt acelea pe care societatea și le înșușește pentru a le urmări dintr'un interes general: neapărat că se dă părții civile dreptul de a cere reparațiunea prejudiciului ce i s'a cauzat, fie deodată cu acțiunea publică, fie fie separat pe cale civilă. Dar pentru pedepsirea corporală, pentru deținerea prevenitului mai cu seamă, societatea este în prima linie interesată», iar mai jos: «partea civilă are un rol secundar de parte alăturată pe lângă reprezentantul societății; prin urmare, amestecul ei pentru darea cauțiunii care se cere spre a se acorda liberarea provizorie, nu poate influența această liberare. Reamintesc aci cuvintele rămase memorabile ale lui Sêrpillon, asupra art. 82 al ordonanței din 1670: «Le corps d'un accusé appartient à la justice, par conséquent la partie publique est la principale et la plus intéressée a l'elargissement», și alt undeva: «cunosc procese în cari partea ce s'a constituit parte civilă a exagerat în mod considerabil țifra despăgubirilor cerute, numai în intențiunea de a pune prin aceasta o pedică la liberarea pe garanție a prevenitului. Este bine ca în materie de libertate individuală interesele bănești să treacă în rândul al doilea».

Considerând că împrejurarea că judecătorul de ocol judecă azi fapte care atrag pedepse grave, și acolo inculpatul s'ar găsi fără adversar la judecarea cererei sale de liberare, nu îndreptățește adoptarea păreri susținută de partea civilă, pentru că și la 1902, când s'a alcătuit art. 116 și 117 pr. pen., judecătorul de ocol judecă fapte dacă nu așa de grave ca cele prevăzute de legea actuală, totuși destul de grave (de ex. 308 c. pen.), încât infractorul putea fi deținut în prevenție, și dacă legiuitorul dela 1902, care cunoștea situația în care s'ar găsi acesta, fără adversar, n'a prevăzut pentru partea civilă dreptul de a pune concluziuni la rezolvarea cererei de liberare, prin aceasta se dovedește în mod sigur că n'a voit, așa că nu se poate admite un asemenea drept pe cale de interpretare;

Că, de altă parte, nici în legea judecătoriilor de ocoale din 1907, nu se prevede nimic referitor la vreun drept al părții civile de a pune concluziuni la

cererea de liberare, deși această lege dă judecătorilor prin art. 54, dreptul de a da mandate de arestare și a judeca cererile de liberare provizorie;

Că, dacă potrivit art. 113, această lege, în materie penală și apelul părții civile, dacă a figurat în prima instanță, evoacă chiar și acțiunea publică, aceasta se referă la fondul procesului iar nu la liberarea provizorie, care rămâne sub prevederile procedurii penale;

Că interesele bănești ale părții civile vor fi apărate fie la judecarea procesului în fond, fie pe calea unei acțiuni civile;

Că, din împrejurarea că la prima instanță s'a admis cererea părții civile de a figura, nu urmează că instanța de apel nu poate modifica această situație întru cât apelul fiind devolutiv se repun în discuție toate chestiunile deduse în apel;

Că, din toate acestea rezultă pe deplin că partea civilă n'are dreptul de a fi ascultată la judecarea cererei de liberare provizorie a prevenitului și ca atare cererea acestuia trebuie admisă și partea civilă înlăturată din cauză;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Andrei Rădulescu, admite incidentul ridicat de apărătorii apelantului și în consecință dispune scoaterea din proces a părții civile.

Semnați: I. Manu, B. Cantargieff, Andrei Rădulescu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Colecțiunea Legilor Financiare

DE

CONST. V. SĂVESCU

Advocat

Această colecțiune cuprinde: Legea de constatare și perceperea contribuțiilor directe. — Legea impozitului funciar. — Legea impozitului personal. — Taxa de 3% asupra salariilor. — Legea patentelor (cu un tablou al hotărârilor Inaltei Curți de casație, aranjat după profesioni). — Legea licențelor. — Legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase. — Legea de urmărire, precum și legi, regulamente, legi interpretative și extrase din legile relative la aceste texte.

Toate aceste legi sunt adnotate cu jurisprudența Inaltei Curți de casație sub fiecare articol și diferite note explicative.

București, Tipografia „Gutenberg“ Strada Paris, No. 20

— Prețul 6 Lei —

*
*
*

Legea nouă pentru înscrierea firmelor publicată în broșură de librăria editoare Alcalay & comp.

Prețul 50 bani.